

delse med Kold og Grundtvig. De er udsprunget i Italien, Frankrig, Tyskland, og det er særlig fra Tyskland, vi har faaet dem, som en direkte Reaktion mod hele den disciplinerede tyske Skole, som viste sin Magt til en vis Grad, men som, da den blev prøvet udover dette, faldt sammen. Man maa ikke glemme, at det er Tanker, som er udsprunget af en Reaktion mod noget, vi aldrig har kendt herhjemme, mod hele den militaristiske Skoleform, man havde i Preussen.

Disse Skoletanker, som nu altsaa den højtærede Minister udtaler sig i Tilslutning til, er i mange Henseender vidt forskellige fra Grundtvig-Kolds. De er udsprunget af helt andre Forhold og helt andre Personligheder, og de har ikke Bund her i Danmark, fordi vi slet ikke har de Forudsætninger, som findes i de Lande, hvor de er udsprunget. Her har vi en god Tradition, nedfældet af Grundtvig og Kold, og paa den vil vi sikkert staa os ved at blive. At vi saa kan finde nogen Forbindelse med de andre, ogsaa befrugtes derved, er vel utvivlsomt. Men at lave en Skoleform, der forudsætter geniale Børn, geniale Lærere, vilde, hvis den skulde indføres i alle Skoler, for alle Lærere, for alle Børn, sikkert føre ud i det glade Vanvid. Men interessant er det at se, at vor højtærede Undervisningsminister stiller sig helt paa de moderne Skoletankers Grund, disse Skoletanker, som, hvis de gennemføres, utvivlsomt vil tjene til at undergrave hele det Organisationssystem, som vi har været vant til at betragte som noget særligt for Socialdemokratiet. Derfor kan vi kun ønske dem velkommen, idet de da vil være med til at berede en Slægt, som vil opføre et Samfund, i hvilket, hvis det er de skabende Kræfter i dem, som skal være de toneangivende, Individualismen vil sejre, og vi vil komme ud over hele Organisationssystemet.

Derfor glæder jeg mig over den Interesse, den højtærede Undervisningsminister viser Tankerne, og jeg vilde have ønsket, at denne Interesse ogsaa havde vist sig i de foreliggende Lovforslag. Jeg saa, at den højtærede Minister havde modtaget et Brev fra den franske Undervisningsminister de Monzie, hvori han udtaler, at han og den danske Undervisningsminister er helt enige i Synspunkterne, Synspunkterne baade for den private Skole og for den offentlige Skole og for Religionsfrihed og alt, hvad dermed hænger sammen. Det er ganske ejendommeligt at se, at denne Undervisningsminister de Monzie jo nu allerede er Repræsentant for et tilbagelagt Stadium, ikke fordi han

nu er blevet Justitsminister, men fordi hele den nye Skolebevægelse i Frankrig gaar imod disse Synspunkter, gaar i en helt anden Retning, idet den er begyndt at tage fat paa en helt anden Maade end i Tyskland.

Det mest ejendommelige Udtryk derfor har man i en Bog, som er udkommet i Fjor, af Lucien Romier, „Explications de notre temps“. Jeg vil gerne fremhæve et Par Ting af denne Bog, hvor han skriver: „Ingen social Reform naar i Betydning op ved Siden af Skolens, intet stort lykkes uden Skolen. Den Patriotisme er tom, som ikke i første Række bekymrer sig om Skolen. Det er dette, der gør, at de engelske Dominions slutter sig til Moderlandet, at de har samme Aand, samme Opdragelse, samme Idealer, uden at de er dem paatvungne“. Saa skriver han: „Den franske Skoles og dermed det franske Folks Ulykke er, at den brød med Traditionen under den tredje Republik. Den har brudt med Traditionen, og i Mangel paa Inspiration fortaber den sig i Polemik. Den har gjort det franske Folk skeptisk. For Teknikken har man forladt den tusindaarige Erfaring. Det Menneske, der har brudt med den aandelige Tradition, bliver Slave af de materielle Magthavere. Den franske Skole gør Folket rodløst, gør det til Nomader.“ De Tanker, som Romier dèr udtrykker, vil man finde rundt omkring i franske pædagogiske Værker. Det er den nye Tid, der spirer frem som en Reaktion mod Monsieur de Monzies — den Minister, som i Stedet for at sende denne høje Orden, som man ikke kan modtage her i vor Regering, sendte dette Brev, der altsaa officielt udtrykte Overensstemmelsen i Synspunkter mellem de to Landes Ministre.

Hvis det nu er saadan, er der jo en Uoverensstemmelse i Undervisningsministerens Stilling til disse nye Tanker, hvad der ikke forbavser mig saa meget, da den højtærede Undervisningsminister jo mere har beskæftiget sig med videnskabeligt Arbejde — paa saa udmærket en Maade — end med den egentlige Pædagogik. Det er alligevel godt og glædeligt, at vor Undervisningsminister er kommet ind i denne Strøm af Nyhed, af Friskhed, som disse nye Skoletanker, hvor kritisk man end maa stille sig overfor dem, er. Men jeg beklager, at det slet ikke har givet sig Udtryk her i dette Lovforslag. Dette Lovforslag har ikke noget som helst med disse nye Tanker at gøre, viser ingen som helst Paavirkning. Det er Tanker, som har været fremme, længe før disse nye Skoletanker kom frem. Forslaget er heller ikke paavirket af det Grundtvig-